

Dkt. Kenneth Mathews, Mwanzo, Kipindi cha 12, Sherehe ya Agano na Ishara, Sehemu ya 1

© 2024 Kenneth Mathews na Ted Hildebrandt

Kipindi cha 12 kinahusu sherehe ya agano na ishara ya agano iliyofanywa na Ibrahimu. Unakumbuka tangu wakati uliopita kwamba tulikuwa tunazungumzia safari za Ibrahimu, na kulikuwa na fursa katika sura ya 14 kuelezea vita vilivyotokea kati ya makundi mawili ya wafalme, kundi la wafalme wa mashariki na kisha muungano wa wafalme wa magharibi, akiwemo mfalme wa Sodoma. Kundi la wafalme wa mashariki liliwashinda magharibi na kuchukua mali zao, wakiwemo watu, kama zawadi yao na kuelekea kaskazini.

Ibrahimu alipata habari kwamba Lutu alikuwa ametekwa na familia yake, na kwa hivyo Ibrahimu alikusanya majeshi yake pamoja na kukimbia ili kumwokoza Lutu na familia yake, jambo ambalo alifanya kwa mafanikio. Aliporudi, alikutana na wafalme wawili, na wakati mwingine hii inaitwa hadithi ya wafalme wawili. Mfalme wa kwanza kumhutubia alikuwa mfalme wa Salemu, labda Yerusalemu.

Jina lake ni Melkizedeki, na ninataka kumzungumzia Melkizedeki na kile kilichotokea alipotoka mjini kukutana na Ibrahimu. Mwandishi wa Waebrania anatumia muda kuzungumzia umbo la Melkizedeki, akionyesha mfano kati yake na Bwana Yesu Kristo. Mfalme wa pili ni mfalme wa Sodoma, na tofauti kati ya wafalme hawa wawili haiwezi kuwa kubwa zaidi .

Katika kisa cha mfalme wa Sodoma, alijadiliana kuhusu kurejeshewa sehemu ya mali zake, na kisha Ibrahimu anaweza kujiwekea zingine. Lakini Ibrahimu anasema hatazichukua, asije mfalme wa Sodoma akajisifu kwamba amemtajirisha Ibrahimu wakati Ibrahimu anataka kumpa Bwana Mungu mali yake yote na dhamana yake, kama Mungu alivyoahidi katika agano alilofanya na Ibrahimu. Sasa, linapokuja suala la Melkizedeki, mwandishi wa Waebrania atatafsiri mfano wa Melkizedeki, lakini kwa kufanya hivyo, atatumia njia ambayo si ya kawaida kwetu lakini inayokubalika na inayoeleweka sana katika karne ya kwanza.

Kile ambacho mwandishi wa Waebrania atafanya ni kwamba atachora mfano-mfano, kwa maneno mengine, mfano ambapo Melkizedeki ni mfano, tunaweza kusema ni kielelezo, na kisha mfano unaolingana, mfano unaolingana ungekuwa Yesu Kristo na kukubali kile wanachofanana. Sio lazima iwe mfano katika kila nukta, lakini ni zile tu zinazochaguliwa na mwandishi anayechagua kumtafsiri Melkizedeki na jinsi anavyoweza kuwa mfano wa Yesu Kristo. Kwa hivyo hoja katika muktadha wa mwandishi kwa Waebrania ni kwamba Yesu Kristo yuko katika mpangilio wa ukuhani, kwa maneno mengine, mpangilio wa ukoo wa ukuhani ambao hutofautiana na makuhani wa Israeli kama inavyopatikana katika Agano la Kale.

Hiyo ni kwa kabila la Lawi, na hasa, familia ya Haruni, ambaye ni kuhani mkuu katika nasaba inayomfuata. Anachotaka kuonyesha ni kwamba linapokuja suala la Haruni, kuhani mkuu, ana vikwazo. Kwa kusema hivyo namaanisha mipaka.

Kwa mfano, ilikuwa ni lazima kwake kutoa dhabihu mara kwa mara kila asubuhi, kila jioni. Na kisha Siku ya Upatanisho ya kila mwaka, ambayo inajadiliwa katika Mambo ya Walawi sura ya 16, ilibidi irudiwe kila mwaka kwa sababu dhabihu iliyotolewa na ukuhani huu haikuwa ya kuridhisha kabisa. Ilitoa azimio la muda kwa dhambi za watu, lakini azimio kamili la mwisho kwa dhambi za watu lilitimizwa na Yesu Kristo.

Ukuhani wake ni wa milele, na hauzuiliwi na kifo, kama ilivyokuwa kwa Haruni na wote waliomfuata. Kwa hivyo, hili ndilo linalozingatiwa linapokuja suala la mwandishi wa Waebrania anapozungumza na Wakristo ambao wanaweza kujaribiwa kwa sababu ya kukandamizwa kurudi kwenye mila ya Kiyahudi badala ya kusonga mbele, baada ya kumpokea Kristo, na kumfuata Kristo. Kwa hivyo, hebu tuangalie Waebrania sura ya 7, mstari wa 1 hadi wa 4, na ikiwa una Mwanzo uliofunguliwa hadi sura ya 14, mstari wa 18 hadi 20, tunaweza kuona mfano unaotolewa na mwandishi kwa Waebrania.

Huyu mtu wa ajabu Melkizedeki, mstari wa 1 unasomeka, Melkizedeki huyu alikuwa mfalme wa Salemu, na kama nilivyosema hapo awali, labda Yerusalemu, na kuhani wa Mungu Aliye Juu Sana, El Elyon. Na huyo ni Mungu wa Melkizedeki na Ibrahimu katika sura ya 14 mstari wa 18. Sasa katika mstari wa 22, tunaambiwa kwamba Mungu Aliye Juu Sana ni Yahweh.

Mungu Aliye Juu ni usemi ambao ungekuwa wa kawaida kwa mtu kama Melkizedeki, akitumia lugha ya usemi wa jumla kwa Mungu, Mungu Aliye Juu. Lakini anaposema katika sura ya 14, muumba wa mbingu na dunia, hilo linaweka wazi kabisa kwamba yeye si mwabudu miungu mingi. Yeye si mshirikina.

Lakini huenda ikawa kwamba Ibrahimu atamsaidia kuelewa vyema Mungu ni nani kwa kuunganisha El Elyon na Yahweh katika mstari wa 22. Sasa, baada ya kusema hayo, rudi kwenye Waebrania sura ya 7. Huyu Melkizedeki alikuwa mfalme wa Salemu na kuhani wa Mungu Aliye Juu Sana. Kwa hivyo, yeye ni mfalme na kuhani pia.

Hili halingekuwa hivyo kwa Haruni, kuhani mkuu, katika kabila la Lawi kwa sababu kabila la watu wa kifalme, Daudi, Mfalme Daudi, lingekuwa kabila la Yuda. Kwa hivyo, kuhani hangeweza kuhitimu kuwa mfalme, na mfalme hakustahili kuwa kuhani mkuu kwa utaratibu wa Haruni. Lakini Melkizedeki, ambaye ni mfalme wa Kanaani, majukumu yote mawili ya ofisi yanapatikana kwa mtu mmoja, Melkizedeki.

Hili lisingekuwa jambo la kawaida katika ulimwengu wa kale wa Kanaani na majirani wa karibu kwamba mfalme pia alitumika kama kuhani akitoa dhabihu kwa miungu ya

mfalme. Lakini Yesu Kristo, tazama hii ndiyo hoja ya mwandishi kwa Waebrania, anabishana kwamba kile tulicho nacho katika Yesu ni kuhani na pia mfalme. Mfalme kwa sababu ya ukoo wake kutoka kwa Mfalme Daudi, na kisha kuhani kwa sababu yuko katika utaratibu wa ukuhani wa Melkizedeki.

Tunapata katika Yesu Kristo utoshelevu ambao hauwezi kupatikana katika Mfalme Daudi pekee au Haruni kama kuhani mkuu pekee. Tukiendelea katika sura ya 7, mstari wa 1, yeye, yaani, Melkizedeki, alikutana na Ibrahimu akirudi kutoka kuwashinda wafalme na kumbariki. Ibrahimu akampa sehemu ya kumi ya kila kitu.

Kwa hivyo, kulikuwa na kitendo cha kuidhinisha wakati huo na jibu la Ibrahimu lilikuwa kukubali kwa pamoja utambulisho wa Melkizedeki kama mwabudu mwenzake wa Bwana Mungu. Sasa mwandishi wa Waebrania atachukua fursa ya kuelezea tabia ya Melkizedeki. Kwanza, jina Melkizedeki linamaanisha mfalme wa haki.

Ukiangalia neno Melkizedeki, jina la mwisho la jina hilo, Zedeki, ni neno la Kiebrania linalamaanisha haki. Mfalme angekuwa Meleki, na Melki wa Kwanza, I ni kiunganishi tu. Au linaweza kusomwa kama mfalme wangu wa haki.

Mfalme wa haki kisha anamtaja Melkizedeki kama mfalme , lakini mfalme anayetenda matendo mema ya kimungu. Kisha pia mfalme wa Salemu. Salemu ni karibu na neno la Kiebrania la amani, na unaweza kulijua, shalom.

Kwa hivyo, anatumia hii kama fursa ya kumweleza Melkizedeki kama mfalme wa haki, kama mfalme wa amani, kwa msingi wa jina lake pekee. Na kwa hivyo unaweza kuona anamelezea Yesu kwa mpangilio huo, ambaye alikuwa mwadilifu kabisa na pia akitoa amani kupitia ufalme wa Mungu. Kisha mstari wa tatu, bila baba wala mama, bila nasaba, bila mwanzo wa siku au mwisho wa uhai, akifanana na Mwana wa Mungu, anabaki kuhani milele.

Jambo la msingi hapa, kama nilivyoelezea hapo awali, ni kwamba Melkizedeki anaonekana ghafla katika simulizi hili bila nasaba yoyote kabla au warithi wowote baada yake. Ni kana kwamba hana wazazi au uzao. Sasa, sidhani kama jambo la msingi ni kwamba lazima awe Mungu.

Hata hivyo, sasa yeye ni mfano wa jinsi Mwana wa Mungu, yaani Yesu, hana mwanzo na pia hana mwisho. Na hivyo, ukuhani wake, kama vile kuonekana ghafla kwa Melkizedeki katika simulizi, hauna mwanzo na hauna mwisho, na hivyo ukuhani wa milele. Hapa ndipo wakati mwingine mlinganisho haupaswi kuchukuliwa kama kamili, bali kama wa kuchagua kwa upande wa mtafsiri.

Kwa hivyo, anasema katika mstari wa tatu, akisoma pamoja na Toleo Jipya la Kimataifa, akifanana na Mwana wa Mungu, anabaki kuhani milele. Kwa hivyo,

mwandishi anaweka wazi kwamba anatoa mfano na kwamba mfano huo unategemea uzoefu wa Melkizedeki na kile tunachoweza kujifunza kumhusu Melkizedeki. Sababu ninayotoa hoja hii ni kwamba baadhi wanaamini, wengi wanaamini, na wameamini kihistoria kwamba Melkizedeki ni udhihirisho wa Yesu Kristo kabla ya kufanyika kwake mwili unaopatikana katika Injili.

Tunajua kwamba kuna sababu ya kuamini kutoka kwa vifungu vingine katika Agano la Kale, ambapo hii ndiyo hali, kwamba tuna mwonekano wa udhihirisho wa Yesu Kristo kabla ya kuzaliwa. Kwa hivyo, iwe hivi ndivyo Melkizedeki, kwa kweli, ni udhihirisho wa kabla ya kuzaliwa, au kama yeye ni mwanadamu, mwanadamu kabisa, ambaye hata hivyo anaiga kwa njia hizi maalum sifa za Yesu Kristo, kwa njia moja au nyingine, hoja inaelezwa. Mstari wa nne, fikiria tu jinsi alivyokuwa mkuu.

Hata mzee Ibrahimu alimpa sehemu ya kumi ya nyara. Sasa jambo ambalo mwandishi wa Waebrania anamaanisha liko akilini mwa wasomaji, wasomaji Wayahudi, hakukuwa na mtu mkuu kuliko Ibrahimu. Ibrahimu alikuwa baba wa watu wa Kiebrania.

Ibrahimu alikuwa baba wa ahadi ya agano ambayo Mungu alikuwa ameifanya kwa Israeli yote. Lakini Ibrahimu mwenyewe alitambua ukuu wa Melkizedeki na akamheshimu Melkizedeki kwa kitendo cha kutoa sehemu ya kumi ya nyara. Kwa hivyo ndivyo Melkizedeki alivyo mtu muhimu sana linapokuja suala la kutafsiri Yesu Kristo ni nani, ukuhani wake ni wa aina gani, utoshelevu wake kama mpatanishi kati ya Mungu Baba na mwanadamu, na jinsi kwa dhabihu yake, si tu kwamba yeye ni kuhani, bali pia yeye ni dhabihu kwa sababu alijitoa kikamilifu na kikamilifu katika mwili kwa Mungu kama dhabihu.

Kwa hivyo dhabihu yake inatosha kabisa kama Mwana wa Mungu, na mwanadamu kabisa, ikimwezesha kuchukua nafasi ya ubinadamu, aliyefufuliwa kutoka kwa wafu, akitoa uzima mpya kwa wale wote watakaomkubali kama Mwokozi, mkombozi aliyeahidiwa muda mrefu uliopita, katika Mwanzo 3 mstari wa 15, na mkombozi aliyepatikana katika Nuhu, na kisha tena, Ibrahimu mwenyewe, ambaye angekuwa njia ambayo mkombozi angekuja, na tuko wazi kuhusu hili linapokuja Agano Jipya. Kwa hivyo naweza kutaja katika mshipa huo, Wagalatia 3 mstari wa 8, Maandiko yalitabiri kwamba Mungu angewahesabia haki, kutangaza kuwa na uhusiano sahihi, kwamba Mungu angewahesabia haki Mataifa kwa imani, yaani Mataifa katika kumkubali na kumpokea Yesu Kristo kama Mwokozi, usemi huo wa kujikabidhi kwa Bwana Yesu Kristo, wanatangazwa kuwa sahihi, na hili linashangaza sana, Maandiko yalitabiri na kutangaza injili mapema kwa Ibrahimu, mataifa yote yatabarikiwa kupitia wewe, na hilo ni ukumbusho wa sura ya 12 mstari wa 3, kwamba huu ndio mpango wa zamani sana na Ibrahimu, ambaye kupitia yeye Mungu angeleta baraka juu ya watu wote, Wayahudi na Mataifa, na hii ndiyo sababu Paulo katika Wagalatia 3 mstari wa 8, anaweza kutangaza injili mapema, katika ulimwengu mdogo, kisha injili imeingizwa katika agano la Ibrahimu, mataifa yote yatabarikiwa kupitia wewe

Ibrahimu, na haswa, ni mzao wa Ibrahimu, Yesu Kristo, ambaye hutoa habari njema hii, tangazo hili, na kutoa wokovu, anautangaza, na anautoa kwa wale wote watakaolingia katika ufalme wa Mungu kwa imani. Na kisha kifungu kingine cha Agano Jipya, Waebrania 11 mstari wa 8 hadi mstari wa 10, kwa imani Ibrahimu, alipoitwa aende mahali atakapopata baadaye kama urithi wake, alitii, akaenda, ingawa hakujua aendako, kwa imani akakaa katika nchi ya ahadi kama mgeni katika nchi ya kigeni, akaishi katika mahema kama walivyofanya warithi wake Isaka na Yakobo, waliokuwa warithi pamoja naye wa ahadi ile ile, kwa maana Ibrahimu alikuwa akiutazamia mji wenye misingi, ambao mbunifu na mjenzi wake ni Mungu, kwa hivyo tunaona tofauti, alipokuwa katika nchi, kama Mwanzo anavyoelezea, aliishi katika mahema, lakini alitamani siku ambayo kungekuwa na mji wenye misingi, misingi isiyotikisika, urithi wa kudumu, na alijua kwamba hii imekuja tu kwa Mungu.

Kwa hivyo, kama mwandishi wa Waebrania anavyosema katika sura ya 11, ukumbi wa umaarufu wa imani, tunaweza kusema, urithi wa mashujaa hawa wote wakubwa wa imani, hawakuwahi kuingia katika umiliki wa kudumu wa urithi, ulikuwa bado unawangojea, na sisi pia tutaungana na wale wote wenye imani kupokea urithi wa kiroho ambao Mungu ametupa, kwa ajili ya baba wa imani na pia sisi sote ambao tumefuata nyayo zao. Kwa hivyo sasa tuko katika nafasi ya kuelekeza mawazo yetu kwenye kiini cha hadithi ya Ibrahimu katika sura ya 15, 16, na 17. Linapokuja suala la sura ya 15, tutakuwa na uthibitisho wa agano lililotangazwa katika sura ya 12 kwa njia ya sherehe, na kisha katika sura ya 17, tutagundua kwamba kuna ishara ya agano, na hiyo ni tohara.

Sura ya 16 imepangwa katikati. Hapa, tuna utangulizi wa mpinzani mtarajiwa, Ishmaeli, ambaye alizaliwa na Ibrahimu, na mjakazi wa Sara, mwanamke Mmisri ambaye jina lake ni Hajiri. Kwa hivyo, ni makusudi kabisa kwa upande wa mpangilio wa 15, 16, na 17 kuwa pia katika sura ya 16 ambapo Mungu anamhakikishia Ibrahimu kwamba bado atakuwa na mwana ambaye atakuwa mwana mpendwa anayepokea ahadi ya urithi ambaye kupitia yeye baraka kwa mataifa yote zitatoka.

Sasa, hebu tugeuze mawazo yetu kwenye sherehe ya agano katika sura ya 15, na hapa utaona kipengele muhimu cha muundo huo. Sura ya 15, mstari wa 1 unasomeka, baada ya haya neno la Bwana lilimjia Ibrahimu katika maono, na maono yenye maono ya Bwana, lakini pia Bwana anazungumza na kuelezea, akimsaidia Ibrahimu kuelewa umuhimu wa kile kitakachotokea linapokuja suala la sherehe ya agano. Kwa hivyo, mstari wa 1 hadi 6 ungekuwa sehemu ya kwanza.

Sambamba na hili, mstari wa 7 hadi mwisho wa sura, mstari wa 21. Mstari wa 1 hadi wa 5 unazingatia wazao, hivyo ahadi ya uzao. Mstari wa 6 ni mstari wa bawaba.

Inahitaji maelezo mengi kwa sababu tunaiona ikinukuliwa katika Agano Jipya na kutumiwa na wafasiri wa Agano Jipya kama usemi wa imani ya Ibrahimu katika injili.

Mstari wa 7 hadi 21 unahusu ahadi ya nchi, kwa hivyo tuna ahadi mbili kati ya tatu. Ya tatu inadokezwa na hiyo ni baraka.

Kwa hivyo, tuna ahadi ya kuwa taifa kubwa, ahadi ya uzao, na tuna ahadi ya umiliki wa ardhi, yaani Kanaani, na kisha tukaelewa ahadi ya tatu inaendelea, inaendelea. Kwa hivyo sasa hebu tuangalie pendekezo la Ibrahimu. Unakumbuka sasa hii ni mara tu baada ya tukio la wafalme wawili, na Ibrahimu amekataa utajiri ambao angeweza kuchukua mwenyewe, lakini akamtanguliza Mungu katika sifa yake.

Kwa hivyo sasa Mungu anataka kumhakikishia kwamba uamuzi wake ulikuwa mzuri na kwamba yeye, yaani Bwana, angeweza kuaminiwa. Kwa hivyo, anasema, Usiogope, Ibrahimu. Mimi ni ngao yako.

Tazama, ngao ni silaha ya kujikinga. Mimi ni ulinzi wako, thawabu yako kubwa sana. Tazama inasema thawabu kubwa sana.

Ilhali mfalme wa Sodoma alimpa Ibrahimu zawadi iliyoachwa, linapokuja suala la Bwana, atamlipa ipasavyo. Na hili linamaanisha nini kwa Ibrahimu wa kwanza ni kwamba, uzao uko wapi? Kwa sababu ya mvutano huo, Ibrahimu na Sara wanakabiliwa na vikwazo vikubwa. Kuna mchezo muhimu sana wa maneno ambao tunataka kuuangalia kati ya sura ya 15, mstari wa 1, ambapo inasema, Mimi ni ngao yako kwa sababu neno ngao ni mchezo wa maneno kwenye neno lililotokea katika sura ya 14.

Na ukiangalia katika mstari wa 20, iko katika muktadha wa baraka ya Melkizedeki. Mstari wa 20 unasomeka, Melkizedeki anazungumza, na abarikiwe Mungu aliye juu sana, aliyeokoa, unaweza kupigia mstari neno hilo, akawatia adui zako mikononi mwako. Na hicho ndicho kinachoonekana hapa: Mungu amewaokoa adui za Ibrahimu.

Hii inahusiana na wale waliomchukua mpwa wake Loti na uadui wa si tu muungano wa wafalme wa Mashariki bali pia wale wote wanaoishi kama Ibrahimu ni jirani wa wafalme hawa, hasa wanaoitwa hapa mfalme wa Sodoma. Lakini hoja ni kwamba Mungu ameokoa na kwa sababu hiyo, Mungu anaweza kuonekana kama ngao. Inaendelea kusoma katika mstari wa 2, pendekezo lililotolewa na Ibrahimu, Ee Bwana mkuu, na hii ndiyo lugha El Shaddai, El Shaddai, Ee Bwana mkuu, Bwana mkuu, utanipa nini kwani mimi sijapata mtoto, na atakayerithi mali yangu ni Eleazari wa Dameski? Abramam akasema, Hukunipa watoto, kwa hivyo mtumishi katika nyumba yangu atakuwa mrithi wangu.

Sasa, hili ni pendekezo lililotolewa na Ibrahimu ambalo lilikubalika kikamilifu katika siku zake. Tunajua hili kutoka kwa tovuti ya habari huko Mesopotamia, na kundi la watu hapo lilikuwa kundi la watu lililojulikana kama Wahuria, na Wahuria walikuwa na desturi hii, na labda kwingineko katika Mashariki ya Karibu ya kale. Tunajua

kwamba tunaweza kudhani kwamba kuasili mtumishi katika nyumba kunaweza kuwa mbadala wa wanandoa wasio na watoto, na hilo ndilo analofikiria.

Sasa, angalia kwamba Eleazari anatoka Damasko. Yeye si Mwebrania bali ni Mmataifa. Kwa hivyo hilo ndilo pendekezo la Abram, ambaye atakuwa mrithi wake.

Sasa, tunapona jibu la Bwana, mtu huyu hatakuwa mrithi wako, lakini mwana atakayetoka katika mwili wako mwenyewe ndiye atakayekuwa mrithi wako. Kwa hivyo, anasema na kupunguza utambulisho wa mrithi kwa Ibrahimu. Lazima atoke katika mwili wako mwenyewe.

Hakuna uwezekano wa kuasiliwa, lakini msifadhaike. Kama nilivyoahidi hapo awali, naahidi tena kwamba wazao wako watakuwa wengi, nao watakuwa wengi kama nyota. Mapema katika sura ya 13, unakumbuka, aliahidi kwamba wazao wake watakuwa wengi kama mavumbi.

Sasa, tunafikia mstari muhimu sana katika Mwanzo, na kwa hivyo, Biblia nzima. Kwa sababu msimulizi anatafsiri kinachoendelea na kuelezea hili katika mstari wa 6, Ibrahimu alimwamini Bwana. Sasa, inaposema hivi, Ibrahimu alimwamini Bwana; anazungumzia kile ambacho Bwana alikuwa ameahidi.

Kwanza, katika sura ya 12, kuna tangazo la ahadi, na kisha hapa, kuna uamsho, mwitikio wa Mungu, ukizungumzia tena uhakika wa ahadi. Kile ambacho Ibrahimu alipaswa kufanya ni kuamini kile Mungu alisema, neno la Bwana. Na yeye, hii inamrejelea Bwana, na angalia Bwana yuko katika herufi kubwa, na hizi zinaonyesha kwamba Kiebrania ni jina la Mungu, Yahweh.

Na Yahweh alimhesabia Ibrahimu, kwake, kama tendo la haki. Kwa hivyo, kwa sababu ya imani yake katika neno la Bwana, kama lilivyowasilishwa kwake na Mungu mwenyewe, alimwamini katika maono haya. Alijikabidhi yeye mwenyewe na mustakabali wake mikononi mwa Mungu.

Na kwa hivyo, Bwana alimpa thamani na akakubali thamani ya ungamo hili la imani. Na kwa hivyo, akamtangaza kuwa na uhusiano sahihi na Bwana. Sasa, sidhani kama hii ni mara ya kwanza kwa Ibrahimu kumwamini Bwana.

Aliitikia kwa imani alipoondoka Uru na Harani. Na alipopokea ahadi, inasema katika sura ya 12, mstari wa 4, kwamba aliitikia mara moja. Na kisha kutoka sehemu moja hadi nyingine huko Kanaani, alijenga madhabahu na kumwabudu Bwana.

Kwa hivyo, unaweza kuona basi kwamba tayari ana imani, lakini sasa imefafanuliwa, ikibainishwa moja kwa moja na mtoa maoni, yule ambaye ni msimuliaji. Sasa, neno sifa ni neno la kuvutia kwetu kwa sababu liko katika lile lile; si la mzizi mmoja, bali ni

safu ile ile ya kisemantiki ya kuhesabu. Na ni hesabu inayohesabiwa kwa maana kwamba ilizingatiwa na Mungu kama yenye thamani na kukubaliwa.

Kuhesabu ahadi kulikuwa kweli. Sababu niliyotaja kwamba neno sifa liko katika uwanja mmoja, nyanja ya kuhesabu; ingawa ni neno tofauti, lina maana sawa kwa sababu ya kile tulichokipata mapema katika mstari uliopita kuhusu kuhesabu nyota. Kwa hivyo, uzao wako utakuwa.

Kwa hivyo, kuna uhusiano kati ya imani yake, ahadi ya Mungu, na jinsi Ibrahimu katika mstari wa 6 anavyosemwa sasa kuwa mwenye haki machoni pa Mungu. Huu si haki iliyotokana na Ibrahimu bali ni haki iliyotokana na imani. Sasa, mwandishi tunayetaka kumgeukia katika Agano Jipya, ambaye anatumia hili kuelezea imani ni nini, anapatikana katika Warumi 4. Na hebu tuangalie mistari miwili katika Warumi 4. Kile ambacho mtume Paulo anataka kufanya katika Warumi 4 ni kuwaelezea wasomaji wake, ambao wengi wao walikuwa wasomaji Wayahudi na kisha pia wasomaji wa Mataifa katika kanisa la Roma, kwamba wokovu huja kwa imani na si kwa kufuata sheria iliyotolewa na Musa.

Kwa maneno mengine, Wayahudi wa siku za mtume Paulo hawakurudi nyuma vya kutosha kwenye historia ya Israeli kiasi cha kuzingatia Musa na Amri Kumi, sheria ambayo Mungu aliifunua pale Sinai. Walichohitaji kufanya, kama Paulo alivyoeleza, ni kurudi nyuma zaidi kwa baba wa watu wa Kiebrania, baba wa Waisraeli, baba aliyepokea kwanza ahadi za Mungu, na huyo angekuwa Ibrahimu. Na kwa hivyo ananukuu sura yetu ya Mwanzo 15, 6, na inapatikana katika Warumi sura ya 4, mstari wa 3. Maandiko yanasema nini? Na, bila shaka, Maandiko yangeonyesha kile kilichopokelewa na Wayahudi na waumini wa Mataifa huko Roma kama chenye mamlaka.

Maandiko yalikuwa sauti ya Mungu iliyopaswa kupokelewa kama ikizungumza kwa mamlaka kamili ya sauti ya Mungu. Kwa hivyo, Maandiko yalisema nini? Ibrahimu alimwamini Mungu na akahesabiwa kwake kuwa haki. Na sasa, sikiliza maelezo katika mstari wa 9. Je, baraka hii ni kwa waliotahiriwa tu, yaani kwa Myahudi pekee ambaye amepitia tohara, kama ishara ya agano la Ibrahimu, au pia kutoka kwa wasiotahiriwa? Tumekuwa tukisema kwamba wangukuwa Mataifa, mataifa; tumekuwa tukisema kwamba imani ya Ibrahimu ilihesabiwa kwake kuwa haki.

Sasa hoja yake, ambayo tunapaswa kuizingatia, ni kwamba wokovu haukutokana na sheria. Ibrahimu alitangulia sheria. Hakuwa na sheria ya Musa ya kutii.

Kwa hivyo, ikiwa Ibrahimu anatambuliwa kwa haki yake na Mungu mwenyewe, lazima iwe si kwa sheria, bali kwa imani katika neno lililonenwa na Mungu. Na pia kumbuka kwamba hii ilikuja kabla ya tohara. Tohara itaelezwa katika Mwanzo sura ya 17.

Na pale, wale wote walio katika nyumba ya Ibrahimu, yaani uzao wake, wale waliozaliwa kwa Ibrahimu kwa uzao na familia, na uzao pekee alionao katika hatua hii, sura ya 16, Ishmaeli, na wale wote walio wageni, kwa maneno mengine, wale ambao wamekuwa sehemu ya nyumba yake, lakini si sehemu ya kundi lake la kwanza la familia, wote wanapitia tohara. Kwa hivyo, anachosema ni kwamba kabla ya tohara kuanzishwa, tayari ametangazwa kuwa mwenye haki. Kwa msingi gani? Kwa msingi wa imani.

Na Mungu akajibu, akamlipa thawabu, akitangaza kwamba yeye ni mwenye haki. Hasemi kwamba Ibrahimu ni mtu mwenye haki kabisa, kwa sababu baada ya yote, tunaweza kuona si tu kabla ya sura ya 15, lakini pia baadaye, kwamba Ibrahimu aliendelea kumtenda dhambi Bwana na kujikwaa katika safari yake ya kiroho. Lakini kwa sababu ya imani yake katika neno la Mungu, Bwana alimtangaza kwa msimamo sahihi.

Kwa hivyo, tunapolinganisha na ule wa mwamini Mkristo, kile tulicho nacho basi ni njia ile ile ambapo tuna imani inayohusika. Mwamini Mkristo ana imani, napenda neno amana au neno kujiamini katika Bwana Yesu Kristo na kile ambacho Yesu Kristo alitangaza kuhusu yeye mwenyewe, ufalme wa Mungu, na utoaji kupitia dhabihu ya Kristo. Lakini pia, tunataka kugundua kuwa kuna lengo lile lile la imani ya Ibrahimu, imani yake.

Na kama vile lengo letu lilivyo sawa na lile la Ibrahimu, angalia, inasema, Ibrahimu alimwamini nani? Bwana, utambulisho hapa wa Mungu, Yahweh. Na kwa hivyo, sisi pia, tunajua kama Wakristo kwamba tunapojikabidhi kwa Yesu Kristo, tunajua kwamba tunajikabidhi kwa Bwana Mungu. Kwa maana maandiko yanatuambia katika Agano Jipya kwamba Yesu Kristo ni Mungu kamili.

Kwa hivyo, tuna ule ule. Sasa, tuseme nini kuhusu dhabihu ya Yesu Kristo msalabani? Naam, dhabihu msalabani, bila shaka, ilitokea kwa wakati, lakini pia katika umilele. Kwa hivyo huo ndio msingi uleule wa tangazo la Ibrahimu kama mwenye msimamo sahihi.

Kifungu kilicho wazi zaidi kuhusu asili ya dhabihu ya Yesu baada ya kutangazwa milele, kinapatikana katika kitabu cha Ufunuo, sura ya 13, mstari wa 8. Wakazi wote wa dunia watamwabudu mnyama ambaye ni mpinzani wa Mungu na familia yake inayoamini, wote ambao majina yao hayajaandikwa katika Kitabu cha Uzima cha Mwana-Kondoo. Sasa, hapa kuna kifungu chetu kinachohusika, Mwana-Kondoo, ambacho katika muktadha kinamrejelea waziwazi Yesu Kristo, Mwana-Kondoo aliyechinjwa tangu kuumbwa kwa ulimwengu. Kwa hivyo, tunaona kwamba katika akili ya Mungu, machoni pa Mungu, msingi wa wokovu wote, iwe ni mfano wa Agano la Kale au mfano wa Agano Jipya, unategemea, kama mwandishi wa Waebrania angesema, ubora, dhabihu ya kuridhisha ya Yesu Kristo.

Kwa hivyo, tuna uhusiano gani kati ya Ibrahimu na imani ya Kikristo? Naam, tuna njia moja, ni kwa imani. Tuna lengo moja, Bwana Mungu, na tunaona kwamba msingi huo huo, dhabihu ya Yesu, iwe ya zamani au mpya, haijapangwa kwa wakati na sio mahali. Na hivyo, athari ya dhabihu ya Yesu ilitabiriwa, ilitabiriwa, na kutekelezwa katika maisha ya Ibrahimu na wale wote ambao wangeweka imani na tumaini lao katika ahadi za Mungu.

Kwa hivyo, hatuna njia mbili za wokovu. Mara nyingi huulizwa, watu katika Agano la Kale waliokolewaje? Waliokolewa kwa njia ile ile. Na kwa hivyo, si kwa kushika sheria.

Kwa kweli, hawakuweza kushika sheria. Mara kwa mara, walishindwa kushika sheria. Na haikuwa kwa tohara, kwa maana imani ilikuja kabla ya tohara.

Hii inatuongoza kwenye ibada inayoelezwa. Hii ni sherehe ambayo, tunafikiri, ina kufanana na kile kinachopatikana katika Mashariki ya Karibu ya kale, ambapo kuna dhabihu inayohusika. Maelezo ya karibu zaidi ya hili yanapatikana katika Yeremia sura ya 34, mstari wa 18.

Hii inapitia mstari wa 20. Mukadha hapa ni kwamba nabii Yeremia, katika miaka ya 600 kabla ya Kristo, anawalaani watu wa Yuda kwa kushindwa kwao kushika amri za agano la Mungu. Kwa hivyo, sikiliza katika mstari wa 18.

Wale ambao wamevunja agano langu na hawajatimiza masharti ya agano walilofanya mbele yangu, nitawatendea kama ndama waliyemkata vipande viwili na kisha kutembea kati ya vipande vyake. Sasa, kama tunavyoona katika sura ya 15 ya Mwanzo, hivi ndivyo hasa vinavyotokea, ambapo Mungu anamwambia Ibrahimu achukue wanyama, awakate vipande viwili, na kuwaweka katika mpangilio wa kinyume ili kuwe na njia, njia kati ya sehemu za miili ya wanyama hawa. Tukirudi kwenye Yeremia 34, mstari wa 19, viongozi wa Yuda na Yerusalemu, maafisa wa mahakama, makuhani, na watu wote wa nchi wanatembea kati ya vipande vya ndama.

Sasa, tena, hii inahusiana na sherehe ya pande mbili katika agano kutembea kupitia nusu vipande katika njia hiyo au njia iliyotolewa kwa kuwa na wanyama. Kwa kufanya hivyo, wangevuka kutembea sambamba. Na kwa hivyo, wanakubali kisherehe masharti ya agano ambayo yangetajwa katika agano kati ya pande mbili.

Kwa hivyo ndiyo maana katika Yeremia, inazungumzia kutembea kati ya vipande vya ndama. Sasa tofauti kuhusu kile kinachotokea katika sura ya 15 ni kwamba kuna kundi moja tu linalotembea kati ya vipande vya wanyama. Tunapoendelea kusoma katika mstari wa 12, tutaona kwamba giza linapoanza kuingia, Ibrahimu analala usingizi.

Hatembei kati ya vipande. Yuko hapa pembeni akiwa na usingizi mzito, aina ile ile ya usingizi kama ilivyoielezwa na Adamu alipochukuliwa kutoka ubavuni mwake na mkewe, mkewe, Hawa, katika sura ya pili ya Mwanzo. Kwa hivyo, katika usingizi huu mzito, ana maono ya usiku.

Bwana akamwambia, na kisha kuna maelezo ya kile kitakachowapata wazao wa Ibrahimu, kwani lazima washuke Misri kwa karne nne kabla ya kukombolewa. Na hilo ni kwa Musa, kisha akalichukua katika mstari wa 17. Jua lilipotua, na giza lilipoingia, chungu cha moto chenye moshi na mwenge unaowaka.

Kwa hivyo, hiki ni chombo. Kina uvumba. Kimewashwa moto.

Na kwa hivyo, kuna moshi unatoka kwenye chombo hiki, sufuria hii ikiwa na mwenge unaowaka, ilionekana na kupita kati ya vipande. Sasa katika muktadha, inaweka wazi kabisa. Hiki ndicho chama, Bwana mwenyewe, yeye ndiye mstari wa 18 unaosomwa siku hiyo, Bwana alifanya agano na Ibrahimu na akasema, na kisha anaorodhesha vyama vinavyoonekana katika nchi, vikundi hivi vya watu mbalimbali.

Sasa, tukirudi kwa Yeremia, mstari wa 20. Hivi ndivyo Bwana asemavyo: Nitawatia mikononi mwa adui zao wanaotaka kuwaua; maiti zao zitakuwa chakula cha ndege wa angani na wanyama wa porini. Hili linaweza kuwa la kudokeza, la kudokeza tu, la kubahatisha kidogo.

Hilo ndilo linalokusudiwa hapa katika Yeremia, kwa kutangaza kwamba maadui wa hawa waliovunja agano watauawa kupitia vita, na maiti zao zitakuwa chakula. Kwa hivyo inaweza kumaanisha kwamba kwa kuwa na sehemu za wanyama, kwamba hii ilikuwa ishara ya mfano kwamba usipotekeleza sehemu yako ya uhusiano wa mkataba wa agano, basi utaletwa hukumuni na utapata hatima sawa na wanyama, yaani, kwamba utakufa chini ya hukumu ya Mungu. Kwa hivyo hii ndiyo ibada.

Ibada hii inaweza kuwa kujilaani. Kwa maneno mengine, unajilaani kwa kusaini kwa kuchukua agano hili, ambalo limemaanisha laana za kifo, ikiwa utazivunja, kama vile uongozi wa Yuda ulivyofanya wakati wa Yeremia. Lakini kwa kuwa Bwana amepita, akiwakilishwa na chungu cha moto, kwa kuwa yeye ndiye amepita, Bwana anajilazimisha kutimiza ahadi zake.

Na kwa hivyo, kwa kufanya hivyo, anatangaza kwamba sifa yake mwenyewe inategemea kutekeleza ahadi za agano kwa kweli. Na tena, kama tulivyosikia katika sura ya 12, ambapo ahadi zinasemwa bila masharti yoyote kwa Ibrahimu, hapa tena, Ibrahimu si mshiriki. Yeye si mshiriki katika sherehe hiyo.

Na hivyo, yeye ndiye mpokeaji wa kile ambacho Mungu aliahidi katika agano. Na hivyo ndivyo ilivyo njia moja. Tunaweza kumshukuru Mungu kwa hilo katika maisha ya Ibrahimu kwa sababu Ibrahimu hakumtii Bwana kila wakati.

Wakati mwingine atashindwa katika safari yake ya kiroho. Tutakapokuwa na kipindi kijacho, tutaendelea na hadithi ya kufanya agano katika sura ya 17 kwa tohara. Ili kujiandaa kwa hilo, tutaanza upya wakati mwingine na sura ya 16, hadithi ya Hajiri na Ishmaeli.